

Motion till riksdagen 2020/21:1931

av **Patrick Reslow m.fl. (SD)**

En skola med studiemiljö i världsklass

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa skriftliga ordningsomdömen fr.o.m. årskurs 1 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rektorers och lärares ökade befogenheter för att upprätthålla ordning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en överenskommelse om uppförande och regler mellan elev, vårdnadshavare och skola och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om enhetlig fortbildning om arbetsmiljön och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mobilfri skola och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa jourklasser och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om särskild undervisning för elever som begått brott och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Nuvarande och tidigare regeringar har misslyckats med att ordna en god studiemiljö i skolan, vilket har resulterat i att problem med otrygghet, oordning och våld i skolan har eskalerat. Enligt den så kallade januariöverenskommelsen 2019 ska regeringen upprätta en nationell plan för trygghet. En plan innebär inte att problemen försvinner, utan konkreta åtgärder behövs som ger lärare och rektorer möjlighet till omedelbar kursändring. Skolpersonal och elever måste få uppleva trygghet, trivas och utvecklas på sin arbetsplats. Arbetsmiljöverket rapporterade år 2019 om en kraftig ökning av hot och våld i skolan. Orsakerna till hot och våld mot lärare och rektorer handlar ofta om att elever blir frustrerade vid gränsdragningar, samt sker när lärare och rektorer försöker

förhindra bråk mellan elever. Enligt Brå (Brottsförebyggande rådet) anmäls inte alla hot eller allt våld som begås mot lärare och rektorer. I de fall det anmäls går det sällan vidare i rättsprocessen och därför kan mörkertalet tyvärr vara stort.

Svenska elever har fått en försämrad psykisk hälsa. Enligt Bris (Barnens rätt i samhället) rapportering 2019 framgick att skolelevs utsatthet och otrygghet samt mobbning i skolan har ökat med 48 procent under perioden 2016–2018. I rapporteringen framgick även att barns utsatthet i skolan har ökat och att de upplever att vuxna inte ser, lyssnar eller förmår stötta. Folkhälsoinstitutet meddelade 2018 att den negativa utvecklingen sedan 1990-talet i barns och ungas försämrade psykiska ohälsa fortsätter att öka. Institutet lyfte även fram att det fanns brister i skolans funktioner som bidrar till detta, vilket visas genom sjunkande skolprestationer och upplevd stress. Rapporteringen är slående. Tydliga åtgärder krävs för att få tillbaka en skola som fungerar. Tydligare krav behöver ställas. Skriftliga ordningsomdömen ska införas från årskurs ett för att understryka vikten av gott uppförande, lärare och rektorer ska få förtydligade befogenheter för upprätthållande av ordning i skolan och skolpersonalen ska få fortlöpande utbildning om arbetsmiljön. Överenskommelser mellan elev, föräldrar och skola ska upprättas och det ska inte råda något tvivel om vad som gäller.

För främjande av inläring och ett bättre klimat på skolan ska årskurs 0–9 vara mobilfria. Elever som inte hörsammar tillsägelser i klassrummet ska visas ut ur klassrummet och vistas i jourklass tills de kan uppföra sig. Våldsbenägna elever som utgör hot mot andra elever och skolans personal ska flyttas från skolan och bör undervisas på regionala jourkolor. Elever som har begått brott som hot, våld och sexualbrott ska stängas av och få särskild undervisning på annan plats.

Förslagen i motionen utgör en nödvändig grund för en skola med studiemiljö i världsklass.

Skriftliga ordningsomdömen från och med årskurs ett

På senare år har problem med oordning ökat i skolan och många elever upplever att arbetsmiljön brister, vilket inverkar mycket negativt på lärandet. Utvecklingen behöver vändas med alla till buds stående medel. Skriftliga ordningsomdömen ska införas från och med årskurs ett. Syftet är att uppmuntra eleven att vara ordningsam i skolan och ge vårdnadshavarna adekvat information om hur deras barn sköter sig. Ordningsomdömen möjliggör i större utsträckning samverkan mellan elev, skola och vårdnadshavare. Frågor som berör barns uppförande kan kännas obekväma att ta upp med föräldrar, men med ordningsomdömen faller sig detta samtal naturligt. Ytterligare en vinst med skriftliga ordningsomdömen är att det går att göra jämförelser över tid huruvida uppförandet förbättras. En god ordning i skolan främjar målet om att alla elever ska uppnå kunskapsmålen och få goda resultat, samt att miljön i skolan ska vara trivsamt för alla.

Rektorers och lärares ökade befogenheter för att upprätthålla ordning

Vi vill först och främst framhålla att föräldrarna har det yttersta ansvaret för de egna barnens fostran och uppförande. Lärare och rektorer å sin sida ansvarar för att upprätthålla ordning, trygghet, arbetsro och god miljö i skolan. Dessa befogenheter ska betonas och förtydligas och vissa skärpningar behövs i skollagen 2010:800. De åtgärder som

lärare, rektorer och huvudmän har till sitt förfogande för att säkerställa trygghet och studiero ska bli obligatoriska istället för frivilliga. Åtgärderna ska inte vara tidsbegränsade, utan tillfällig placering, avstängning, kvarsittning och återgång till ordinarie undervisning ska helt avgöras av elevens uppförande. Det är viktigare att eleven klarar av den ordinarie skolsituationen än att eleven så snart som möjligt återgår dit. Det är av största vikt att problem åtgärdas och att elever uppvisar färdighet för ordinarie skolgång.

Det har alltför länge diskuterats vad lärare, rektorer och huvudmän får göra eller inte får göra för att upprätthålla ordningen. Det har gått så långt att lärare som försökt upprätthålla ordningen i skolan anmälts av elever och vårdnadshavare. Dessutom har elever fått höga skadestånd för att lärare flyttat dem från klassrummet när de stört. Utvecklingen har gått åt fel håll och måste vändas. Skolans företrädare måste ha mandat att upprätthålla trygghet och studiero i skolan. Med anledning av detta föreslår vi att Skolverket ges i uppdrag att upprätta enhetliga ordningsregler för skolan, samt att skärpningar enligt förslagen ovan görs i skollagen 2010:800. I femte paragrafen ”Ordningsregler” ska skrivningen om att elever ska medverka till att upprätta ordningsregler och att rektorn beslutar om ordningsregler ersättas av att centrala ordningsregler ska användas. Dessa regler kan sedan utvecklas ytterligare genom tillägg som elever utformar i samverkan med lärare, rektor och övrig skolpersonal.

Överenskommelse om uppförande och regler mellan elev, vårdnadshavare och skola

De ökade problemen med oordning i skolan är helt oacceptabla och respekten för skolpersonal, andra elever, skolmaterial, inredning och byggnader måste återupprättas. Lärare, rektor och huvudman ansvarar för att det är god arbetsmiljö i skolan och beslutar därför ytterst vad som gäller i skolan. Reglerna delges elever och föräldrar och en överenskommelse upprättas mellan dem och skolan om följsamhet samt vilka konsekvenser ett eventuellt regelbrott innebär. Överenskommelsen ska aktualiseras inför skolstart och när eleven byter skola. Överenskommelsen ska innehålla en beskrivning av de ordningsregler och förhållningssätt som gäller i skolan, vilket ansvar elev och vårdnadshavare har för att följa detta och vilket ansvar lärare, rektor och huvudmannen har.

Enhetlig fortbildning om arbetsmiljön

Skolverket ska ges i uppdrag att skapa och implementera enhetlig fortbildning om förhållningssätt och en förtydligad ordning i skolan för rektorer, lärare och övrig skolpersonal. Fortbildningen ska vara obligatorisk och årligt förekommande på samtliga skolenheter. Det är lämpligt att den ingår i redan avsatt administrativ tid för skolpersonal eller under studiedagar. Fortbildningen ska baseras på justeringar i skollagen 2010:800, femte kapitlet om trygghet och studiero i skolan, där ett tydligare ansvar ges till lärare, rektorer och huvudmän att upprätthålla ordning och studiero. Fortbildningen ska även beakta skolans enhetliga ordningsregler, samt den överenskommelse som elever, vårdnadshavare och skola tecknar sinsemellan.

Mobilfri skola

Dagens mobiltelefoner har en närmast oemotståndlig attraktionskraft på grund av dess rika utbud av funktioner. I skolan blir närvaron av den egna mobilen ett störande moment som gör att elever lätt tappar koncentrationen. De skolor som har testat mobilförbud har påvisat att det eftertraktade långtidslärandet – det vill säga att kunskaper finns kvar efter 6 månader – erhålls mycket lättare. Ett försök i Bergaskolan i Malmö med årskurs 6–9 har till exempel fallit så väl ut att alla skolans elever från och med detta läsår lämnar in mobilen vid ankomst och hämtar ut den efter sista lektionen. I detta beslut har de stöd av forskning som slår fast att ju mer vi vet om hjärnan, desto bättre förstår vi hur dåligt det är för prestationen att bli störd. Hjärnforskaren Sissela Nutley hänvisar till en stor studie som visar att användandet av smarta telefoner leder till sämre koncentrationsförmåga och att blotta närvaron av mobiler omedvetet påverkar vår kognitiva förmåga på ett negativt sätt – personer med mobiler på bordet presterar märkbart sämre än de som har mobilen i väskan och de som har mobilen utanför rummet presterar bäst. Anders Hansen, överläkare i psykiatri, hävdar att det räcker med att man har mobilen i fickan för att koncentrationen ska försämrans samt att skärmtid är förknippad med deppighet och sömnproblem.

Mobiltelefonen används också för att skriva nedsättande om varandra, fota varandra i prekära situationer, samt till rena kränkningar. Detta fenomen minskar vid mobilförbud och det är en mycket viktig aspekt i en tid när den psykiska ohälsan ökar för våra elever. Försöket i Bergaskolan visade, förutom att inläringen förbättrades, att den sociala kontakten elever emellan ökade, vilket medförde ett bättre klimat på skolan. Eleverna själva menade att stressen minskar när de inte behöver uppmärksamma sin mobil. Sverigedemokraterna anser att skolan ska erbjuda en optimal miljö för inläring, samt fysiskt och psykiskt välmående. Vi föreslår att skolan ska vara mobilfri upp till årskurs 9.

Införande av jourklasser

En förutsättning för att ordning ska kunna införas är att lärare snabbt ska kunna visa ut elever som inte hörsammar deras tillsägelser ur klassrummet. För detta behöver skolor tillgång till jourklasser med personal som tar hand om dessa elever tills de uppför sig väl och kan återgå till den ordinarie undervisningen. Jourklassen bör finnas i eller i nära anslutning till varje skola, men vissa mindre skolenheter och kommuner behöver naturligtvis anpassa en dylik verksamhet till de egna förutsättningarna. Jourklassen ska ha personal som kan sätta tydliga gränser, som trivs med att arbeta med dessa elever och som har lämplig utbildning. Det är önskvärt att fritidspersonal kompletterar personalstyrkan för barn i årskurs 0–6. En elev som inte sköter sig får undervisning i jourklass tills eleven fungerar i normal skolsituation, vilket kan innebära allt från en lektionsvistelse till den tid som krävs. Elever som återkommande tillbringar tid i jourklass, alternativt vistas där under längre tid, bör genomgå utredning för att utröna huruvida eleven har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och är i behov av specialpedagogik i liten undervisningsgrupp eller resursskola.

Målet med jourklassen är att den elev som ägnar sig åt destruktivt beteende ska få hjälp att komma ur detta, samt att övriga elever ges möjlighet till trygghet, studiero och en god arbetsmiljö. En annan viktig poäng är att lärarna ges en möjlighet att kunna markera mot respektlöshet och oönskade beteenden. Det är av stor vikt att

vårdnadshavarna – som har det yttersta ansvaret för sina barns uppfostran och uppförande – görs delaktiga i detta mycket viktiga arbete. Det som avgör när en elev kan återgå till normal skolsituation är självinsikt, vilja till förändring, uppvisad förmåga, samt gott uppförande i jourklassen. Det är i jourklass som det avgörs när eleven är mogen att återgå till den vanliga klassen. Elever som är våldsbenägna och utgör ett hot mot andra elever och skolans personal ska flyttas från skolan. Fortsatt undervisning bör ske på regionala jourkolor. Skollagen ska omformuleras så att ovanstående förslag kan realiseras.

Särskild undervisning för elever som begått brott

Elever som begått brott som exempelvis hot, våld, eller sexualbrott, och som är föremål för förundersökning och utreds för brott, ska avskiljas från skolan och få särskild undervisning på annan plats. Även om gärningsmannen döms till annan påföljd än sluten ungdomsvård eller LVU (lagen om vård av unga) ska vederbörande avskiljas från skolan och få undervisning på annan plats. Om det senare visar sig att den som blivit föremål för åtgärder är oskyldig, ska denne självklart återvända till sin klass. Det omgivande samhället ska alltid främst se till brottsoffrets behov och den som varit utsatt för brott ska inte riskera att möta gärningsmannen under skoltid.

Särskild undervisning kan enligt skollagen 2010:800 vara till för de elever som inte kan delta i det vanliga skolarbetet under längre tid. Det krävs, enligt skollagen, samtycke från vårdnadshavaren, vilket inte ska behövas i fall av begånget brott eller brottsutredning om begånget brott. Det finns inte någon motsvarande reglering för undervisning som anordnas i hemmet av andra anledningar än sjukdom eller liknande, och detta ska därför skrivas in i skollagen. I skollagens femte kapitel § 14 ”Avstängning i vissa obligatoriska skolformer” och § 15 ”Avstängningstid i vissa obligatoriska skolformer” ska texten justeras i enlighet med följande. En elev som utreds för brott av så allvarlig art att det inte är lämpligt att vederbörande är kvar på skolan ska stängas av. Avstängning innebär att eleven ska få särskild undervisning, men på annan plats. Reglerna i skollagen om avstängningstid ska tas bort. Det är polis, socialtjänst och andra berörda instanser som avgör när gärningsmannen kan återgå till skolan.

Patrick Reslow (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Jörgen Grubb (SD)

Lars Andersson (SD)

Clara Aranda (SD)

Michael Rubbestad (SD)

Richard Jomshof (SD)

Per Söderlund (SD)